

ZÁMEK VALTICE

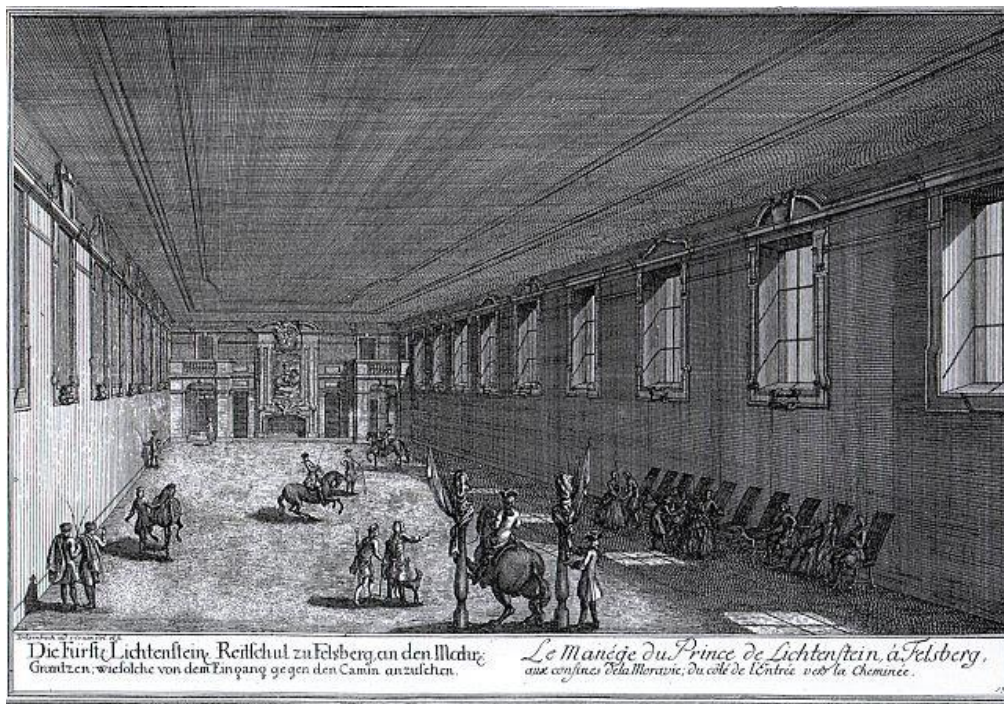
NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

ZIMNÍ JÍZDÁRNA

Roku 1560 ztratil lichtenštejnský senior zadlužené panství Mikulov a jeho nástupce v seniorátu Hartman II. (1544-1585) sídlící ve Valticích (tehdy dolnorakouském Feldsbergu) získal Lednici. Tím byl předznamenán mohutný stavební rozmach pozdějšího hlavního knížecího sídla ve Valticích. V 17. a 18. stol. je tak – často na základech starších stavení – vybudován valtický zámek v podobě blízké současnému stavu. Již za Karla I. (1569-1627) a jeho syna Karla Eusebia (1611-1684) vznikl pod dohledem řady italských stavitelů palácový komplex o třech nádvořích obklopený řadou hospodářských budov.

Prameny uvádějí, že místo k ustájení koní v těchto místech bylo přinejmenším už od počátku 17. stol. Ve Wilhelmově historii stavebního vývoje valtického zámku se uvádí, že právě na plošině před zámeckým příkopem vybudovali Andrea a Jan Křtitel Ernové v r. 1643 jízdárnu a stavby kolem prvního nádvoří. Prameny nedávají uspokojivou a jednoznačnou odpověď na otázku, zda 85 metrů dlouhá stavba byla již ve stejné poloze, jako je jízdárna dnešní. Pravděpodobnější se jeví její umístění na levém okraji dnešního západního předzámčí, tj. v prostoru dnešních horních koníren (stávající informační centrum). Základní kontury hospodářského dvora a jeho objektů však jistě pocházejí už z té doby.

Rozsáhlé objekty pro chov a ustájení koní patřily tenkrát k obvyklé výbavě sídel panovníka a vysoké šlechty a jejich velikost a kvalita ztvrhovaly společenské postavení držitele panství. Kůň nebyl pouhým dopravním prostředkem, druhem v boji a lovu, byl jedním z určujících fenoménů tehdejšího životního stylu dvora a šlechty. Připomeňme, že věhlasné dvorní chovy koní v Lipici a Kladrubech vznikly už v poslední čtvrtině 16. století a v téže době je založena u vídeňského dvora španělská jezdecká škola. Drezúra tehdy nebyla pouhou kratochvílí. Na poslušnosti koně a jeho sepětí s jezdcem často v bitvě záleželo přežití. Už za císaře Maxmiliána II. vznikaly při dvorských sídlech velmi rozsáhlé objekty pro účely chovu koní a vysoká šlechta následovala příkladu panovníka. „Zámek koní“ v Lednici je nejlepším dokladem dobové péče o koně stejně jako třeba noblesní konírna pražského Valdštejnského paláce, ve které dnes zasedá horní komora českého parlamentu. Zmíněný Karel Eusebius je

Die Fürstlich Lichtensteins Reitschul zu Felsberg an den Mledur-Gratzten, wiewolche von dem Eingang gegen den Camin anzufehen.

Le Manège du Prince de Lichtenstein à Felsberg, aux confins de la Moravie, du côté de l'Entrée vers la Chomance.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

facebook.com/zamekvaltice
www.zamek-valtice.cz

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

obvykle pokládán za zakladatele lichtenštejnského chovu koní, jeho pevné základy však nejspíše položil již jeho otec Karel I., možná tím, když s panstvím Úsov vyženil i chov koní pánů z Boskovic. Z doby Karla Eusebia jsou pak doloženy četné konzultace o chovu a výměny a nákupy koní s řadou významných šlechtických rodů.

Ve druhém desetiletí 18. stol. vznikly ve valtickém předzámčí horní konírny a konírna španělská. Podle závěrů stavebního historického průzkumu byl sice rozsah valtického předzámčí (hospodářský dvůr) vymezen již dříve, jeho dosud existující podoba s trojosým portálem, konírnami a zimní jízdárnou byla vybudována po příchodu knížete Antona Floriana (1656-1721), dvořana císaře Karla VI. a jeho architekta Antona Ospela. Podélně zastřešená jízdárna měla tehdy zřejmě dvě sedlové konstrukce se středovým úžlabím. Výrazně byl krov upraven v roce 1871, kdy krovový nástavec vytvořil jakousi mansardovou střechu, právě tak vysokou, aby z knížecí rezidence nebránila výhledu na mikulovský zámek a Pálavu přes její hřeben.

Nejmladší stavbou ohraničující předzámecký hospodářský dvůr je spojení jízdárny a zámku, postavené někdy kolem poloviny 19. stol. Na přelomu 19. a 20. století došlo k úpravě zdi terasy a kašny. Na terase podél horních koníren byla tenkrát kovárna a skladové prostory. Po 2. světové válce byla zimní jízdárna užívána jako sušárna tabáku. Byl zde instalován sušící stroj, vybetonována podlaha a vestavěna kotelna. Od roku 1970 byla zahájena postupná, v mnohém z pohledu památkové ochrany problematická rehabilitace prostor.

Záměrem čerstvě ukončené rekonstrukce jízdárny je v zásadě její navrácení do podoby z 18. stol. Zároveň byl vybudován plně funkční prostor pro pořádání kulturních a společenských akcí s odpovídajícím technickým zázemím. Po provedeném archeologickém výzkumu se uskutečnila kompletní rekonstrukce podlahy. Podle dochovaných fragmentů bylo obnoveno její pokrytí dřevěnými fošnami na trámovém roštu. Podobná podlaha v jízdárně se zachovala třeba i ve Vladislavském sále na Pražském hradě. Objekt byl doplněn potřebným technickým vybavením pro pohodlí a bezpečí návštěvníků. Část technologie byla umístěna pod podlahu, část ukrývají lambríny kolem stěn, které mají evokovat původní funkci tohoto prostoru. Pod úrovní hospodářského dvora byl vybudován nový objekt, v němž je umístěno zázemí. Byly vyměněny vadné části historického krovu a střešní krytina.

Navazující práce na ostatních objektech dokončí celkovou úpravu hospodářského dvora pro pořádání kulturních a společenských akcí pod širým nebem s plnohodnotnou „mokrou“ variantou v historické zimní jízdárně. S prostory španělské konírny, galerií nad jízdárnou se salónekem a obslužnými místnostmi v suterénu přílehlého objektu zahradního domku vytvoří jízdárna multifunkční komplex schopný vyhovět náročným požadavkům hostů i pořadatelů. Sál jízdárny má bezmála dvanáct set čtverečních metrů a tomu odpovídá i jeho potenciální kapacita.

